

Nr 36

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss ändring i lotteriförordningen.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 44 i första kammaren av herr *Karlsson, Helge, m.fl.* och nr 81 i andra kammaren av herr *Bengtsson* i Landskrona *m.fl.*

I motionerna, som är likalydande, erinras om att 3 § a) lotteriförordningen som villkor för att lotteri skall få anordnas efter anmälan hos polismyndighet upptar bl. a. att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor. Då beloppet varit oförändrat sedan år 1949 och penningvärdet sedan dess förändrats avsevärt anser motionärerna att en höjning av beloppet är välmotiverad. De hänvisar i sammanhanget till att många idrottsorganisationer och organisationer med annan ungdomsfostrande verksamhet på sina program är beroende av inkomster från lotterier.

Motionärerna hemställer »att 3 § lotteriförordningen erhåller sådan ändrad lydelse att beloppet 3 000 kronor ändras till 5 000 kronor».

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionen II: 81.

Över motionerna har utskottet på sätt § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat utlåtande från rikspolisstyrelsen. På begäran av utskottet har ytt-
rande därjämte avgetts av Sveriges riksidrottsförbund.

Gällande bestämmelser m. m.

Rätten att anordna lotteri regleras i *lotteriförordningen den 19 maj 1939*. Enligt 1 § förordningen får lotteri om penningar eller penningars värde icke utan tillstånd av Kungl. Maj:t anordnas för allmänheten i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i förordningen.

Såsom lotteri anses enligt paragrafen varje företag, i vilket efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av varje deltagare. Marknads- och tivolinöjen, såsom mekaniska spelapparater, ringkastningsanordningar och skjutbanor, vilka är förenade med vinstmöjligheter som nu sagts, skall betraktas såsom lotterier oavsett företagets beskaffenhet i övrigt.

Enligt 2 § och 3 § a) lotteriförordningen kan lotteri i vissa fall få an-

ordnas efter anmälan hos polismyndighet. Enligt 2 §, som närmast har avseende å smärre lotterier av typen tivolinöjen, gäller såsom förutsättning att lotteriet anordnas i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, att lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område, att vinsterna uteslutande utgöres av varor eller anvisningar, gällande såsom betalningsmedel allenast inom nämnda område, att värdet å högsta vinsten icke överstiger 10 kronor eller, där vinsterna utgöres uteslutande av varor, 15 kronor, att vinstfördelningen äger rum i omedelbar anslutning till deltagande i lotteriet, samt att, om för deltagande i lotteriet fordras insats, denna icke överstiger 50 öre eller, där vinsterna utgöres uteslutande av varor, 1 krona.

Enligt 3 § a) må lotteri, i vilket insatser och vinster är till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan, oaktat de i 2 § angivna förutsättningarna icke är för handen, anordnas efter anmälan hos polismyndighet under förutsättning att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, att lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område, att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöres av penningar eller värdepapper, att behållningen i lotteriet uteslutande användes för det ändamål, till vars förmån den tillställning äger rum i samband varmed lotteriet är anordnat, samt att anmälan icke avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor.

I 3 § b) och c) öppnas möjligheter att efter tillstånd anordna lotteri, i vilket insatser och vinster är till antal och storlek bestämda enligt uppgjord plan. Sålunda gäller enligt b) för annan ort än Stockholms stad att *polismyndigheten* kan ge tillstånd till lotteri, under förutsättning att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller för partipolitisk verksamhet eller understöd och uppmuntran åt svenska konstidkare, att lotteriet bedrivs allenast inom polismyndighetens förvaltningsområde, att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöres av penningar eller värdepapper, samt att insatserna icke uppgår till högre sammanlagt belopp än 5 000 kronor. Enligt c) kan *länsstyrelse* meddela lotteritillstånd under förutsättning att lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller för partipolitisk verksamhet eller understöd och uppmuntran åt svenska konstidkare, att lotteriet bedrivs allenast inom länet, att vinsterna icke till större del än som motsvarar därå belöpande skatt utgöres av penningar eller värdepapper, samt att insatserna, stämpelavgift däri ej inbegripen, icke uppgår till högre sammanlagt belopp än 50 000 kronor.

Enligt 4 § äger tillståndsmyndigheten vid meddelande av tillstånd föreskriva de närmare villkor samt meddela de kontroll- och ordningsföreskrifter, vartill omständigheterna kan ge anledning. Likaledes äger polismyn-

digheten i fråga om anmälningsslottier föreskriva erforderliga kontroll- och ordningsföreskrifter. Vid meddelandet av sådana föreskrifter skall tillses att lotteriet icke mer än nödigt betungas.

Maximibeloppet enligt 3 § a) lotteriförordningen har efter förordningens tillkomst år 1939 *ändrats* vid ett tillfälle. Här om må nämnas följande.

I förordningen i dess ursprungliga lydelse var beloppet bestämt till 1 000 kronor. Det höjdes därefter år 1949 till 3 000 kronor i samband med att i decentraliserande syfte en viss omfördelning av lotteriärenden skedde mellan de myndigheter som handlade sådana. Bl.a. överfördes från länsstyrelserna till polismyndigheterna rent lokala lotterier med en insatssumma icke överstigande 5 000 kronor. Till grund för ändringarna i förordningen lägen av *decentraliseringsutredningen* avlåten promemoria. Beträffande det i 3 § a) angivna maximibeloppet anförde utredningen, att om avseende fästes allenast vid penningvärdet, gränsen torde böra sättas till 2 000 kronor. Visserligen kunde fog finnas för att höja beloppet ytterligare. Då emellertid med hänsyn till den föreslagna tillståndsprovningen hos polismyndighet något särskilt praktiskt behov av en större höjning icke syntes kunna åberopas stannade utredningen för det sistnämnda beloppet.

Departementschefen anslöt sig i propositionen (1949:97) till utredningens förslag.

Första lagutskottet anförde i sitt utlåtande (1949:27) bl.a. följande.

Enligt utskottets mening torde det, oaktat nämnda tillståndsprovning, vara av intresse för anordnarna av ifrågavarande lotterier att det generella tillståndet enligt 3 § a) utvidgas. Anmälningförfarandet ställer sig nämligen som regel något billigare. Lösen- och stämpelavgifter m.fl. kostnader för tillståndsresolution bortfalla. Vidare pläga de i 4 § upptagna reglerna om meddelande av kontrollföreskrifter tillämpas på ett för anmälningsslottier mindre betungande sätt än för övriga lotterier. Kontrollant förordnas exempelvis ofta icke för de förra. På grund härav torde det finnas skäl att höja den i 3 § a) angivna värdegränsen utöver vad som motsvarar penningvärdets förändringar. En dylik höjning bör med hänsyn till de i lagrummet uppställda stränga villkoren kunna ske utan risk för missbruk. Höjningen bör emellertid icke göras större än som motsvarar ett praktiskt behov och får ej heller medföra, att den med tillståndsgivningen avsedda kontrollen över lotterierna nämnvärt inskränkes. En lämplig avvägning synes kunna vinnas genom att bestämma gränsen till 3 000 kronor.

Utlåtandet godkändes av riksdagen.

Någon ändring av det ifrågavarande maximibeloppet har inte skett efter år 1949.

Det må nämnas, att även maximibeloppet för tillstånd av polismyndigheten enligt 3 § b) har kvarstått oförändrat sedan år 1949.

Maximibeloppet för *länsstyrelsens provning* enligt 3 § c) har däremot höjts från 15 000 kronor år 1949 till 30 000 kronor år 1952 och slutligen till nu gällande 50 000 kronor år 1959.

Offentlig utredning

Chefen för handelsdepartementet har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 januari 1964 tillkallat sakkunniga för att utreda *tillsynen över lotteriverksamheten*. Enligt direktiven (riksdagsberättelsen år 1965 s. 347 ff) bör de sakkunniga pröva även frågan om en eventuell jämkning av beloppsgränserna i lotteriförordningen med hänsyn till bl. a. penningvärdeförändringen.

Utredningsarbetet beräknas pågå under hela år 1966.

Remissyttrandena

Rikspolisstyrelsen förklarar sig icke ha anledning till erinran mot den föreslagna ändringen av lotteriförordningen med hänsyn till att polismyndigheten för ifrågavarande lotterier äger meddela erforderliga kontroll- och ordningsföreskrifter.

Riksidrottsförbundet tillstyrker motionen. Förbundet framhåller att de s. k. anmälningsslottterierna har stor betydelse för bestridandet av kostnaderna för de lokala idrottsorganisationernas arbete. En ändring av lotteriförordningen i enlighet med motionerna skulle därför hälsas med stor tillfredsställelse inom idrottsrörelsen.

Utskottet

Enligt bestämmelse i 3 § lotteriförordningen får lotteri i vissa fall anordnas efter anmälan till polismyndighet. Som förutsättning härför gäller bl. a. att lotteriet anordnas i samband med tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål samt att anmälan inte avser anordnande vid samma tillställning av lotterier med insatser till högre sammanlagt belopp än 3 000 kronor. Polismyndigheten kan även meddela tillstånd till vissa lokala lotterier, därest insatserna inte överstiger 5 000 kronor.

I motionerna föreslås att värdegränsen för s. k. anmälningsslottier skall höjas till 5 000 kronor.

Den ifrågavarande värdegränsen 3 000 kronor har varit oförändrad sedan år 1949. Penningvärdet har sedan dess förändrats i avsevärd mån. Gränsen mellan s. k. anmälningsslottier och lotterier som erfordrar tillstånd av polismyndigheten har därför successivt förskjutits så att tillstånd krävs i betydligt större omfattning än som avsetts vid bestämmelsernas tillkomst. Förhållandet medför olägenheter för anordnare av ifrågavarande lotterier såsom idrottsföreningar och andra organisationer med ungdomsfostrande verksamhet på sina program. Utskottet hyser därför sympati för motionerna och anser att frågan om höjning av värdegränsen bör övervägas. Såsom ovan framgår har de nämnda förhållandena även uppmärk-

sammats av Kungl. Maj:t. I direktiven för den år 1964 tillsatta utredningen rörande tillsynen över lotteriverksamhet har sålunda uttalats att de sakkunniga bör pröva frågan om en eventuell jämkning av beloppsgränserna i lotteriförordningen med hänsyn till bl. a. penningvärdeförändringen. Vad motionärerna anfört bör lämpligen prövas i detta sammanhang. Utskottet anser därför att motionerna bör överlämnas till den nämnda utredningen.

Utskottet får således hemställa,

att förevarande motioner, I: 44 och II: 81, icke måtte föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att motionerna jämte detta utlåtande överlämnas till utredningen rörande tillsynen över lotteriverksamhet.

Stockholm den 21 april 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Svante Kristiansson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson, Gunnar Pettersson*, Lidgard och Torsten Hansson;

från andra kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp, Nyberg*, fru Torbrink*, herrar Grebäck*, Hedin*, Svanberg och From.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.